

Bespreeknotitie proces toekomstig bibliotheekwerk gemeente Heusden 2018

Inleiding

In de informatievergadering Samenleving van 19 april 2018 is gesproken over de bibliotheken in de gemeente Heusden. Directe aanleiding was het arbeidsconflict tussen het bestuur en de toenmalige directeur van de bibliotheek. Daarbij werd de wens geuit om met de raad een kaderstellende discussie over de bibliotheek te voeren.

Op 22 augustus 2018 is een brede bijeenkomst georganiseerd met onder andere raadsleden, fractieondersteuners, vertegenwoordigers van de bibliotheek, inwoners en externe deskundigen uit de bibliotheekwereld. Met circa 30 aanwezigen werd gesproken over de toekomst van de bibliotheken. Belangrijke thema's die deze avond de revue passeerden, waren o.a.:

- samenwerking met andere organisaties, onderwijs en andere bibliotheken;
- het verbinden van inwoners en doelgroepen;
- in elke kern is een bibliotheekfunctie op maat (spreiding) met ruime openingstijden.

Daarnaast is het bibliotheekwerk sterk in beweging onder invloed van de digitalisering, verbreding van de taken op basis van de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen en samenwerking met andere cultuur- en welzijnsorganisaties.

Om een volgende stap te kunnen maken willen wij met u van gedachten wisselen over de vormgeving van het vervolgproces om te komen tot vaststelling van een kadernotitie. Tevens willen wij u informeren over wat we tot op heden hebben opgehaald.

Procesvoorstel richting kadernotitie

Ten behoeve van de voortgang wordt het volgende proces voorgesteld:

1. In de informatievergadering d.d. 29 november 2018 geeft de raad aan op welke wijze men betrokken wil worden bij dit proces.
2. Schaalverdiepende bijeenkomst begin 2019 waar aan de hand van een conceptnotitie de door de raad gewenste kaderstellende discussie zal plaatsvinden. Hiervoor worden naast de raadsleden ook de betrokken partijen uitgenodigd die bij de eerdere bijeenkomst aanwezig waren.
Bij voorkeur met een onafhankelijke voorzitter en een werkvorm waarin eenieder vanuit zijn/haar belang ruimte heeft om input te leveren en ook de dilemma's inzichtelijk worden en kunnen worden besproken.
3. Verwerken van de input van die bijeenkomst in de kadernotitie die ter besluitvorming aan het college wordt voorgelegd.
4. Bibliotheek en betrokkenen ontvangen deze door het college geaccordeerde kadernotitie en kunnen eventueel hun zienswijze hierop geven.
5. Verwerking van eventuele zienswijzen en vaststelling van het raadsvoorstel door het college.
6. Behandeling kadernotitie in de informatievergadering Samenleving en in de raad.

Tot op heden opgehaald

Kaders

In overleg met het bestuur van de Bibliotheek Heusden zijn de volgende voorlopige kaders geformuleerd voor het toekomstig bibliotheekwerk in onze gemeente: De inbreng van de bibliotheek is gebaseerd op hun visiedocument 'Dromen Doen Bibliotheek Heusden' d.d. 1 oktober 2018. Een samenvatting van het visiedocument is als bijlage 1 aan deze notitie toegevoegd.

1. Voor alle inwoners van de gemeente Heusden is een bibliotheekfunctie op maat beschikbaar. Een plek in een prettige omgeving waar deze functie zoveel mogelijk is geïntegreerd met andere maatschappelijke functies, met ruime openingstijden, selfservice en inzet van vrijwilligers naast professionals. Per kern zal, met inbreng van inwoners, worden onderzocht hoe de invulling van een op maat beschikbare bibliotheekfunctie past bij de specifieke kenmerken van de kern.
2. De bibliotheek is een laagdrempelige plek waar iedereen naar binnen kan lopen en heeft een aanbod dat zich richt op lezen, leren en ontmoeten.
3. De bibliotheek zorgt voor verbinding tussen mensen en organisaties.
4. De bibliotheek is een culturele organisatie en kan faciliteren bij de aanpak van maatschappelijke problemen. De bibliotheek draagt bij aan de inclusieve samenleving door vergroting van de zelfredzaamheid van burgers (geïnformeerde mensen zijn sterker), voorkoming van laaggeletterdheid, leesbevordering, mediawijsheid, ontwikkeling van jeugd en volwassenen, gezond en vitaal ouder worden, het bieden van ontspanning en vergroting van het gemeenschapsgevoel.
5. De bibliotheek is een onafhankelijke organisatie en verstrekt objectieve informatie. Ten behoeve van draagvlak worden activiteiten in principe in samenwerking met andere partners en organisaties georganiseerd.
6. De bibliotheek werkt samen met andere organisaties. De voor- en nadelen van lokale en regionale samenwerking worden onderzocht. Hierbij is het uitgangspunt dat de gekozen schaalgrootte zodanig is dat ook in de toekomst kwalitatieve diensten kunnen worden geleverd.

Huidige situatie

De bibliotheken in Heusden ontvangen circa 160.000 bezoekers per jaar, verdeeld over 80.000 in Drunen, 60.000 in Vlijmen en 20.000 in Oudheusden. Ongeveer 21% van onze inwoners is lid van de bibliotheek (9.000 abonnementen). Het aantal uitleningen per jaar is ongeveer 350.000. Het aantal leden, uitleningen, bezoekers en bezoekers van de website en de collectie neemt af¹.
Openingstijden Drunen: 37 uur, Vlijmen: 35 uur, Heusden: 20 uur per week.

¹ Jaarverslag 2017 bibliotheek Heusden

De bibliotheek heeft in 2017 een voorwaardelijke certificering gekregen met de mogelijkheid om een aantal tekortkomingen te herstellen. Men heeft voor een nieuwe audit uitstel gekregen tot 2019. Certificering is een voorwaarde om te mogen functioneren in het openbare bibliotheeknetwerk. De bibliotheek heeft nu 3 volwaardige bibliotheken in Drunen, Vlijmen en Oudheusden en nog een schoolbibliotheek in de Caleidoscoop. De gebouwen in Drunen en Vlijmen zijn eigendom van de gemeente. Het gebouw in Oudheusden is grotendeels eigendom van de bibliotheek. De bibliotheek ontvangt een budgetsubsidie van circa € 900.000 per jaar. Uit recent onderzoek (2017) blijkt dat de gebruikers de bibliotheek goed tot zeer goed waarderen. Zo is 84% van de leden tevreden over leesboeken, vindt een grote meerderheid altijd wel iets naar zijn/haar wens en komen de klanten met grote regelmaat terug in de bibliotheek².

Met de bibliotheek zijn prestatieafspraken gemaakt. De prestatieafspraken met de bibliotheek liepen in 2013 af. Destijds werd afgesproken om te wachten met nieuwe prestatieafspraken totdat er duidelijkheid zou zijn over de huisvesting van de bibliotheek in Drunen. De prestatieovereenkomst 2010-2013 zou tot die tijd telkens met een jaar worden verlengd en dat is ook gebeurd. De bibliotheek heeft lange tijd deelgenomen aan het overleg over de verbouwing van cultureel centrum De Voorste Venne. Het plan was om de bibliotheek Drunen te huisvesten in De Voorste Venne. Uiteindelijk besloot het bestuur van de bibliotheek om niet te verhuizen naar De Voorste Venne en de bestaande huisvesting in Drunen voort te zetten. Vervolgens heeft het bibliotheekbestuur de wens kenbaar gemaakt om in het circa 40 jaar oude pand in Drunen een grootschalige re-styling uit te voeren.

Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen

De Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen (Wsob) is sinds 1 januari 2015 van kracht. Op grond van deze wet moet een bibliotheek 5 functies vervullen die bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling en verbetering van de maatschappelijke kansen van het algemene publiek:

1. ter beschikking stellen van kennis en informatie;
2. bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
3. bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
4. organiseren van ontmoeting en debat;
5. laten kennismaken met kunst en cultuur.

Het Rijk is verantwoordelijk voor de landelijke digitale bibliotheek en de gemeenten blijven verantwoordelijk voor de lokale fysieke bibliotheken. De landelijke digitale bibliotheek en de lokale, fysieke bibliotheek vullen elkaar aan en versterken elkaar.

Als maatschappelijke organisatie blijft de fysieke bibliotheek in het digitale tijdperk relevant. Wel zal de taak van de lokale bibliotheek wijzigen. Het gebouw wordt minder belangrijk als plek om materialen uit te zoeken, op te halen en terug te brengen. De opslag van papieren boeken en andere materialen wordt minder belangrijk en de behoefte aan huisvesting in dit verband verandert. De bibliotheek is minder een uitleenfabriek van boeken, maar meer een onafhankelijke, betrouwbare en betaalbare plek waar mensen hun kennis kunnen verbreden en elkaar kunnen ontmoeten. Om deze ontmoetingsfunctie gestalte te geven, bieden bibliotheken steeds meer diensten aan zoals lezingen, exposities en workshops en hebben veel bibliotheken een cultuurcafé. Hiervoor is het belangrijk dat de bibliotheek een fysieke plek heeft in het centrum van een stad of dorp, dicht bij de

² Klanttevredenheidsonderzoek door Cubiss 2017

inwoners. Daarnaast gaan bibliotheken steeds meer een bijdrage leveren aan bestrijding van laaggeletterdheid, leesbevordering en mediawijsheid.

Dit alles vindt plaats binnen een netwerk met scholen en culturele instellingen. Een zelfstandige bibliotheek zonder netwerkrelaties heeft in de toekomst geen bestaansrecht meer. Het aantal zelfstandige bibliotheekvestigingen is landelijk de laatste jaren met bijna 300 afgenomen van 1073 naar 781 (28%). Landelijk is sprake van vervanging door eenvoudige servicepunten en afhaalpunten, vaak door vrijwilligers gerund of door onbemande uitleenpunten. Deze punten zijn nogal eens gehuisvest bij bijvoorbeeld een zorginstelling, een bank, een supermarkt of buurthuis en zij doen alleen dienst als uitleenpunt met een beperkte collectie.

Onder de impuls van de bibliotheekvernieuwing is het aantal bibliotheekorganisaties in Nederland gedaald van circa 600 naar 154 in 2016. Dit heeft te maken met schaalvergroting en fusies, waarbij kleinere gemeentebibliotheken fuseerden tot 'basisbibliotheken' die in meerdere gemeenten bibliotheekdiensten verlenen. De ondergrens voor het vormen van een basisbibliotheek lag destijds op 40.000 inwoners. De Bibliotheek Heusden heeft er toen voor gekozen om als zelfstandige bibliotheek door te gaan en niet aan te sluiten bij een basisbibliotheek in de regio.

In de regio functioneren diverse grote basisbibliotheken zoals de Bibliotheek Midden-Brabant (Tilburg, Waalwijk, Loon op Zand, Goirle, Hilvarenbeek, Oisterwijk), Bibliotheek 's-Hertogenbosch e.o. (Den Bosch, Vught, Boxtel, Sint-Michielsgestel) en Theek5 (Oosterhout, Dongen, Gilze en Rijen, Geertruidenberg, Drimmelen, Baarle-Nassau).

Door de schaalgrootte van een basisbibliotheek ontstaat de mogelijkheid om inhoudelijk slagvaardiger op te treden. De mogelijkheid bestaat om zelfstandig specialisten in te zetten om voldoende kwaliteit te bieden om de bibliotheekfuncties te kunnen uitvoeren, zonder dat dit ten koste gaat van de lokale inbedding van de bibliotheek. De huidige 'standalone bibliotheek' in Heusden is dusdanig kleinschalig dat specialistische taken (bijv. PR en marketing) 'erbij' worden gedaan door de directeur of een personeelslid.

Waarom is het bibliotheekwerk van belang voor Heusden en waarom verdient dit ondersteuning van de gemeente?

Gelet op de beschrijving van de huidige situatie van de bibliotheken in Heusden, kan worden gesteld dat de maatschappelijke waarde hoog is. Een vijfde van de inwoners van Heusden is lid van de bibliotheek. In vergelijking met de landelijke cijfers mag dit hoog worden genoemd.

De bibliotheek is een van de weinige voorzieningen met vrije toegang voor iedereen en daarmee een laagdrempelige voorziening waar alle doelgroepen elkaar kunnen tegenkomen en ontmoeten.

Concreet kunnen de volgende doelen worden geformuleerd in relatie tot het belang van het bibliotheekwerk en waarom dit door de gemeente nu al wordt ondersteund en ook in de toekomst ondersteuning verdient:

- bevordering van het leef- en woonklimaat van de inwoners van Heusden;
- bevordering van persoonlijke- en talentontwikkeling;
- faciliteren en aanbieden van laagdrempelige diensten aan individuen, scholen en instellingen.

Kaders voor een toekomstig bibliotheekwerk in de gemeente Heusden

Het is wenselijk dat nu eerst uitspraken worden gedaan over de wijze van dienstverlening van de bibliotheek in de komende jaren voordat keuzes worden gemaakt over de huisvesting van de bibliotheek. Wat moet de bibliotheek voor de gemeente Heusden zijn? Welke diensten moeten in welke kernen worden aangeboden? Moet de bibliotheek dicht bij de inwoners bereikbaar zijn? De antwoorden op deze vragen hebben namelijk effect op de spreiding en bereikbaarheid van de bibliotheek in onze gemeente en de hoogte van de subsidie.

Spreiding van de dienstverlening dicht bij de woon- en leefomgeving van de inwoners is in de basis erg belangrijk. De vraag die hierbij moet worden beantwoord is of deze dienstverlening nodig is voor alle leeftijdsgroepen en in alle kernen van de gemeente. Met name voor kinderen, jongeren en senioren is het wenselijk dat de dienstverlening in de directe woon- en leefomgeving wordt aangeboden. Voor de volwassenen kan dit anders worden georganiseerd.

In bijlage 2 bij deze notitie worden verschillende bibliotheekvormen beschreven.

De bereikbaarheid van de bibliotheek en haar diensten is de laatste jaren steeds belangrijker geworden. Centraal in de gemeente of kern is van belang om invulling te geven aan de ontmoetingsfunctie en om mensen aan te trekken. Dit kunnen ook passanten zijn, die een krant willen lezen onder het genot van een kopje koffie.

Door de vele kernen in onze gemeente is sprake van een bijzondere situatie die om maatwerk vraagt. Hierbij is het uitgangspunt dat de juiste schaalgrootte wordt gekozen om ook in de toekomst kwalitatieve diensten te kunnen blijven leveren.

BIJLAGE 1

Samenvatting visie en ambitie van Bibliotheek Heusden

De Bibliotheek Heusden staat voor verbinding. Verbinding met de buitenwereld (de inwoners van de gemeente) en verbinding met elkaar (de bezoekers, leden, medewerkers, vrijwilligers en partners van de bibliotheek).

De bibliotheek is een platform. Een podium voor expressie, verbinding, sociale kennisoverdracht en persoonlijke verrijking. Deze bibliotheek programmeert samen met anderen. Gedeelde inspanning en verbreding van draagvlak. Hiertoe zal de bibliotheek initiatief nemen. Om tot echte vernieuwing te komen is initiatief, lef en doorzettingsvermogen nodig. Met een goed programma dat aansluit bij de wensen van de maatschappij.

De bibliotheek is een sterk merk. Een instituut ook, dat soms te kleurloos ervaren wordt.

Voor de komende 3 jaar ligt de nadruk op twee hoofdrichtingen: verbinding met de maatschappij en de medewerker als spil.

1. Verbinding met de maatschappij

De bibliotheek kan alleen functioneren als zij middenin de samenleving staat. Woorden als 'zichtbaar', 'betrokken', 'laagdrempelig' en 'netwerkorganisatie' komen dan al snel naar voren. De Bibliotheek Heusden wil meer zijn dan dat. Door te innoveren en sociale veranderingen teweeg te brengen is de bibliotheek zowel fysiek als digitaal aanwezig in de lokale gemeenschap om te verrijken, te verrassen en te verleiden. Dit wordt onder meer gerealiseerd doordat de bibliotheek zich richt op de burgers van de gemeente Heusden, kijkt naar de diversiteit in onze samenleving en op zoek gaat naar communities, groepen van betrokkenen rond een bepaald thema, waar de bibliotheek zowel onderdeel als aanjager van is. De bibliotheek ziet kansen, staat open voor initiatieven en creëert mogelijkheden voor haar gebruikers, haar partners, haar medewerkers en zichzelf – als maatschappelijke partner in het hart van de samenleving. De bibliotheek biedt het platform, zowel fysiek als digitaal, in capaciteit om deze communities te ondersteunen in hun ontwikkeling.

2. De medewerker als spil

De bibliotheek maakt mensen rijker, mensen maken de bibliotheek rijker. De Bibliotheek Heusden zet de komende jaren sterk in op vernieuwing en verandering bij de bibliotheekmedewerkers, ongeacht hun functie. Dat heeft alles te maken met dŭrven veranderen en willen vernieuwen. De kwaliteit en het vakmanschap van de medewerkers bepalen het succes. In combinatie met een proactieve instelling, want dat is noodzaak voor innovatie. Als de bibliotheek de rol van maatschappelijke verbinder wil nemen, behouden en uitbouwen en uitdragen zijn de medewerkers haar belangrijkste kapitaal. De Bibliotheek Heusden ziet de bibliotheekmedewerker daarom als spil om die verbinding mogelijk te maken.

Vrijwilligers spelen een grote rol in de bedrijfsvoering en zijn inmiddels onmisbaar geworden. Zij krijgen binnen de bibliotheek de mogelijkheid om zich te ontwikkelen, te ontplooiën en wanneer gewenst misschien de weg naar een betaalde maatschappelijke functie. Het beleid voor deze groep zal in de komende periode helder geformuleerd moeten worden.

Zonder het wiel opnieuw uit te vinden, betekent het een verschuiving van aandacht; gericht op gebruikers, eigen medewerkers, vrijwilligers, de partnerorganisaties en belanghebbenden. Mensen dus.

De eerdergenoemde communities zoekt de bibliotheek actief op en ook initieert zij nieuwe programma's en activiteiten in en rond de bibliotheek. Hiermee is er direct een logische verbinding tussen de programmerende organisatie en die communities, die optimaal gefaciliteerd worden.

3. Samenwerking

Als onderdeel van De Bibliotheek wordt er landelijk veel samengewerkt en kennis gedeeld via bijvoorbeeld de VOB (Verenging Openbare Bibliotheken), de KB (Koninklijke Bibliotheek) en het CPNB (Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek). Hiermee is aansluiting op landelijke programma's en trends gemakkelijk, wordt bijvoorbeeld gebruik gemaakt van een gezamenlijke huisstijl.

Voor een aantal backoffice taken die nu intern uitgevoerd worden, zoekt de bibliotheek binnen collega-instellingen naar samenwerking. Voor bepaalde taken kan dat meer efficiëntie betekenen. De medewerkers moeten doen waar ze goed in zijn en waar ze blij van worden. Voor een aantal taken zal de bibliotheek wellicht uren 'inkopen' bij collega's of een andere regeling treffen.

Samen is ook het sleutelwoord voor alle activiteiten die de bibliotheek organiseert. Een of meerdere partners bij ieder initiatief zorgt automatisch voor een breder draagvlak en gemeenschappelijke verantwoordelijkheid.

De bibliotheek wil een podium bieden voor actuele thema's die landelijk veel aandacht krijgen en ook van grote invloed zijn op de gezondheid en het welbevinden van de bevolking. Ook op deze manier kan gebruik gemaakt worden van de laagdrempeligheid en toegankelijkheid van de bibliotheek.

Ten slotte, maar niet in de laatste plaats, is samenwerking de sleutel in de relatie met de gemeente en het bedrijfsleven. Belangrijke thema's als de bestrijding van laaggeletterdheid, leesbevordering, mediawijsheid, bevordering positieve gezondheid e.d. vragen om een lange adem en bundeling van krachten waarbij iedereen baat heeft.

4. Burgerparticipatie & verantwoording

De bibliotheek staat als geen andere organisatie midden in de maatschappij en is voor iedereen beschikbaar. Dit zijn belangrijke assets. De bieb is een sterk merk, vervult een belangrijke taak binnen de gemeente en wordt hiervoor erkend.

De subsidie die hiervoor verstrekt wordt, moet gerechtvaardigd zijn en telkens verantwoord worden. Deze verantwoording ziet de bibliotheek graag breder onderbouwd; welke impact hebben de acties en initiatieven, wat zijn de effecten op de langere termijn? Het betekent ook: uitkijken naar nieuwe methodes en wijzen van verantwoording.

In de komende maanden zal het bibliotheekbestuur een meerjarig strategisch plan opstellen. Dynamisch van opzet en met ruimte voor interpretatie en nieuwe inzichten. Dus wel een lange termijnvisie formuleren, maar ook open blijven staan voor nieuwe ontwikkelingen en lering trekken onderweg uit nieuw opgedane ervaring.

5. Verbreding van financiering

Naast de gemeentelijke subsidies, nodig om de infrastructuur in de samenleving in stand te houden, zijn voor het realiseren van ambities doelgerichte financiële middelen nodig. Welke mogelijkheden zijn er voor een nieuw verdienmodel? Natuurlijk wordt de bibliotheek niet ineens commercieel, wel gaat de bibliotheek anders denken en met alle partijen in gesprek vanuit een nieuwe grondhouding.

Voor innovatie zal de bibliotheek daarnaast zoeken naar een breder palet van financiering. Bedrijfsleven, fondsen en participatiebijdragen. Welke link valt te trekken met de maakindustrie van bijvoorbeeld Metal Valley? Ondernemers en technici in verbinding brengen met jongeren om kennis en draagvlak te vergroten, kennis te nemen van de innovatie in de regio en werkgelegenheid een kans te geven?

6. De organisatie & infrastructuur

Voor het realiseren van de ambities, die van betekenis kunnen zijn voor de samenleving, de communities, is een infrastructuur nodig. Een infrastructuur bestaande uit een team capabele en enthousiaste mensen, middelen (media, boeken etc.) en fysieke en digitale ontsluiting. Onderdeel van deze infrastructuur zijn de drie vestigingen. Op korte of middellange termijn zal de vraag wat de toekomst moet zijn voor de gebouwen, centraal staan. Hierbij moet uitgegaan worden van de behoefte. Welke faciliteiten heeft de organisatie nodig om optimaal haar ambities, die gesteund worden door de gemeente, waar te maken? Ook op dit gebied zal de bibliotheek moeten onderzoeken waar behoefte aan bestaat. Welke samenwerking met lokale partijen in het sociaal domein kan worden aangegaan en zijn er partijen die in aanmerking komen en wellicht met soortgelijke vragen zitten?

BIJLAGE 2

Soorten bibliotheken

Op hoofdlijnen zijn 3 bibliotheekvormen te onderscheiden.

Hoofdvestiging

Een bibliotheek waar alle 5 de functies uit de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen worden vervuld. Een hoofdvestiging biedt in ieder geval het volgende dienstverleningsniveau:

- digitale toegang tot de gehele collectie en activiteitenaanbod;
- vraagbemiddeling;
- educatieve en culturele/literaire activiteiten; cursusaanbod; aanbod voor scholieren, ouderen en instellingen;
- studiemogelijkheden;
- en mogelijkheden voor ontmoeting en debat.

Servicepunt

Een servicepunt doet dienst als uitleenpunt met een beperkte collectie en beperkte dienstverlening.

Onder beperkte dienstverlening kan worden verstaan;

- alleen voor de jeugd, groepen 1 tot en met 8 primair onderwijs;
- alleen voor de ouderen;
- dienstverlening met beperkte openingstijden.

Een servicepunt wordt deels gerund door vrijwilligers met ondersteuning vanuit de hoofdvestiging.

Een servicepunt is vaak gehuisvest in een andere maatschappelijke voorziening, bijvoorbeeld een buurthuis, school of zorginstelling etc., afhankelijk van de doelgroep die men wil bereiken.

Studiemogelijkheden, activiteiten of vraagbemiddeling ontbreken.

Bibliotheek op School (BOS)

De bibliotheek op school is een landelijk concept waarin bibliotheken en scholen samenwerken aan de taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid van kinderen. Deze samenwerking wordt geborgd in het beleid van zowel school als bibliotheek. Een actuele en gevarieerde collectie in de school zorgt voor verrijking van het leesonderwijs. Boeken en andere materialen mogen net als bij de Bibliotheek door de kinderen mee naar huis genomen worden. Vanuit de Bibliotheek ondersteunt een professionele leesconsulent de leescoördinator en het team van de school. Daarnaast helpt een digitaal portaal de school bij het zoeken en registreren van boeken, het stimuleren van lezen, etc.